

Бекітемін
Мектеп директоры:
К.Рысбаев

2022-2023 оқу жылына арналған «Майдантал» жалпы орта мектебінің «Адал Ұрпақ» сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру жылдық жұмыс жоспары

Мақсаты: Ар- ұят, абырой, жауапкершілік, адалдық пен адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға ерекше көңіл бөлу. Патриотизм, отан үшін мақтаныш, қоғамдық тәртіпке құрмет,. Осы жас тобындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәрбиелеудің негізгі міндеті құқықтық сананы қалыптастыру

Құндылықтары: Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәрбиелеу жүйесінің басты міндеті сыбайлас жемқорлыққа қарсы ұстанымды қалыптастыру болып табылады. Мәңгілік Ел идеологиясының «түпқазығы» жалпы азаматтық құндылықтарын кеңінен насихаттау.

Нәтиже: Қоғамға ашық және есеп беретін мемлекет қалыптастыруға бағытталған міндеттерді шешу барысындағы Қазақстанның жетістіктерін паш ету, құқықтық мемлекеттің жұмыс істеуінің базалық принциптері туралы және біздің елімізде құқықтық мемлекет қалыптастырудың ерекшеліктерін білгізу.

№	Іс – шаралар	Өткізу формасы	Сыныптар	Мерзімі	Жауаптылар	Аяқтау формасы
1 бөлім. Ұйымдастырушылық-дайындаушылық іс-шаралар						
1	«Адал Ұрпақ» ерікті мектепшілік клубы қызметін ұйымдастыру	Бұйрық	5-11	Қыркүйек	Педагог ұйымдастырушы Т.Абдраманов Тәлімгер А.Алтынбек	Бұйрық
2	Мектеп тәрбиелеушілік жұмысы жоспарын, сынып жетекшілер жұмысының жоспары, «Адал Ұрпақ» ерікті мектепшілік клубының жұмыс жоспарын бекіту	Жоспар	1-11	Қыркүйек	Тәлімгер А.Алтынбек	Жоспар
3	Үнемі жаңартылатын «Парасатты азамат» бұрышын құру	Бұрыш	1-11	Қыркүйек	Тәлімгер А.Алтынбек	Бұрыш
2 бөлім. Құнтізбелік іс-шаралар жиынтығын жүзеге асыру						

5	Елдің сайлау құқығы ұстанымына сәйкес «Сынып басшысын сайлау»	сюжеттік-рольдік ойын	4б-сынып	Қазан	Тәлімгер А.Алтынбек	Мәлімет
6	«Қоғамдық тәртіп негіздері»	пікір талас практикумы	11-сынып	Қараша	Тәлімгер А.Алтынбек	Мәлімет
7	«9 желтоқсан Сыбайлас жемқорлықпен халықаралық күрес күні» /бөлек жоспары/	Бірыңғай тәрбие сағаты	1-11 сынып	Желтоқсан	Сынып жетекшілер	Мәлімет
8	«Адал және сатылмайтын еңбек бейнесі»	сурет байқауы	5-сынып	Наурыз	Тәлімгер А.Алтынбек	Мәлімет
9	«Табыс көзі- еңбекте» табысты кәсіпкерлермен кездесу	Кәсіпкерлермен кездесу	8А сынып	Қараша	Тәлімгер А.Алтынбек	Фото жинақ БАҚ-ка материал беру
10	«Мамандық таңдау маңызды іс» еңбек ерлерімен кездесу	Еңбек ерлерімен кездесу	8Б сынып	Қаңтар	Тәлімгер А.Алтынбек	Мәлімет
11	«Шынайы және сатылмайтын еңбек» тақырыбы төңірегінде оқушылар арасында суреттер жарысы,	суреттер жарысы	6-сынып	Ақпан	Тәлімгер А.Алтынбек	Мәлімет
12	«Мемлекеттік қызметті алу» атты іскерлік ойыны	іскерлік ойыны	10-сынып	Сәуір	Тәлімгер А.Алтынбек	Мәлімет

Дайындаған С.Шегенбаев

БАЯНДАМА

СЫБАЙЛАС-ЖЕМҚОРЛЫҚ ДЕГЕН НЕ, ОНЫМЕН КҮРЕС ҚАҒИДАЛАРЫ

ДТІЖО: С.Шегенбаев

“Сыбайлас-жемқорлық” деген түсінік мағынасына этимологиялық қарау мұны “параға сатып алу”, “пара” ретінде, "corruptio" деген латын сөзін алып, анықтауға мүмкіндік береді. Рим құқығында сондай-ақ "corruptio" түсінік болған, ол жалпы сөзбен айтқанда “сындыру, бүлдіру, бұзу, зақымдау, жалғандау, параға сатып алу” деген түсінік берген де, құқыққа қарсы іс-әрекетті білдірген. Орыс тілінің түсіндірме сөздігі сыбайлас-жемқорлықты пара беріп сатып алу, лауазымды адамдардың, саяси қайраткерлердің сатқындығы ретінде сипаттайды. ҚР “Сыбайлас-жемқорлықпен күрес туралы” Заңы сыбайлас-жемқорлыққа келесідей анықтама береді. Ол: “...мемлекеттік міндеттерді орындайтын адамдар, сондай-ақ соларға теңелген адамдар, тікелей өзі немесе делдал арқылы өздерінің лауазымды құзыреттерін және онымен байланысты мүмкіншілікті немесе өз құзыреттерін басқаша пайдаланып мүліктік пайда алу үшін заңмен қарастырылмаған мүліктік жайлылықты және артықшылықты қабылдау, сондай-ақ жеке және заңды тұлғалармен аталмыш жайлылықты және артықшылықты оларға заңсыз беруге осы адамдарды парамен сатып алу”.

Сыбайлас-жемқорлықпен күрестің негізгі қағидаларын сақтау және жүзеге асыру сыбайлас-жемқорлықпен күресте өте маңызды. Бұл қағиданың сақталуының кепілі азаматтардың өздерінің белсенділігі болып табылады, сыбайлас-жемқорлық үдерістерді бұқаралық ақпараттық құралда (одан әрі БАҚ) жариялау, бұқара өкілдерінің сот үдерістерінде болуы; өтініштерді прокуратураға, экономикалық және сыбайлас-жемқорлық қылмыспен күрес жөніндегі Агенттікке және басқа құқық қорғау органдарына беру. Қазіргі таңда ҚР Президентінің 2005 жылғы 23 желтоқсандағы Жарлығымен бекітілген 2006-2010 жылдарға арналған сыбайлас-жемқорлықпен күрес бойынша Мемлекеттік бағдарламаға сәйкес, мемлекеттік органдар қабылдаған шешімдердің ақпараттық мөлдірлігін қамтамасыз ету, мемлекеттік басқару органдарының рұқсат ету және әкімшілік құзыреттерін оңтайландыру, сондай-ақ мемлекеттік сатып алудың электронды жүйесіне көшу негізінде мемлекеттік сатып алу жүйесін реформалау. Бағдарламада ерекше көңіл азаматтық қоғам ұйымдарын сыбайлас-жемқорлыққа қарсы қызметке тартуға, құқықтық сана мен құқықтық мәдениетті қалыптастыруға бөлінеді.

Нормативтік құқықтық актілерді сыбайлас-жемқорлыққа қарсы сараптаудың пәрменді тетігін енгізу, бюджеттік қаражаттың жұмсалымын қоғамдық бақылау жүйесін құру, жеке рұқсат беру міндеттерін азаматтық қоғам институттарына беру, ақшалай қаражаттың қолма-қол айналымын мейлінше көбірек қысқарту бойынша шаралар енгізу, заңға қайшы жолмен ақшалай қаражатты заңдастыруға қарсы іс-әрекет жасау қарастырылған

Заңға сәйкес аталған қағидаларға мыналар жатады: - мемлекеттік функцияларды орындауға өкілетті;

- лауазымды, сондай-ақ олардың қатарына жататын басқа адамдардың құқықтарын және еркіндігін ҚР Конституциясының 39 бабы 1 тармағына сәйкес шектеу; - жеке және заңды тұлғалардың бұзылған құқықтары мен заңды мүдделерін қалпына келтіру, сыбайлас-жемқорлық құқық бұзушылықтың зиянды салдарын жою және алдын алу; - сыбайлас-жемқорлық құқық бұзушылықпен күреске ықпал жасайтын азаматтардың жеке қауіпсіздігін; - кәсіпкерлік қызметке бақылау жасайтын жеке және заңды тұлғаларға мемлекеттік реттеу өкілеттігін беруді болдырмау.

Сыбайлас-жемқорлық әсіресе мемлекеттік билік органдарында қауіпті. Мұндай жағдайда ол биліктің монополиясын, мемлекеттік қызметшілердің шешім қабылдау өкілеттігін күшейтеді және шенеуніктердің қатал құқықтық есеп беруін және бақылауда болуын жою симбиозын көрсетіп-білдіреді. Практика көрсеткендей, сыбайлас-жемқорлық мемлекеттік жүйенің барлығын бұзады, мемлекеттік билік беделінің және мемлекеттік қызмет абыройның құлдырауына ықпал етеді. Сыбайлас-жемқорлық экономиканың дамуына кедергі жасайды және ұйымдастырылған қылмыстың, әсіресе экономика саласында, өсуіне ықпал жасайды. Сыбайлас-жемқорлық құқық бұзушылықты анықтау, болдырмау, алдын алу және өз құзыреті шеңберінде оларды жасаған адамдарды жауапқа тарту прокуратура, ұлттық қауіпсіздік, ішкі істер, салық, кеден және шекара қызметі, қаржы және әскери полиция органдарымен жүзеге асырылады. Аталмыш органдардың лауазымды адамдары заңнама белгілеген мерзімде іс, материал, хаттама жіберген адамға немесе органға жазбаша сыбайлас-жемқорлық қылмыс, әкімшілік құқық бұзушылық туралы көрсетіп-білдіру жіберуге, оларды қарағанның нәтижелеру туралы хабарлауға тиіс.

Заңға сәйкес бұл органдар олардың құзырынан шығатын шаралар қабылдауға және жауапты мемлекеттік лауазымда отырған адамдардың жасаған сыбайлас-жемқорлық қылмысын анықтаған әр оқиға туралы құқық статистикасы және ақпарат органдарына дереу мәліметтер жіберуге міндетті.

Оқырмандарымызды заңгер етуді мақсат етпей, дегенмен толық түсіну үшін қарапайым құқық бұзушылық пен сыбайлас-жемқорлық қылмыстың айырмашылығын түсіндірген пайдалы деп есептейміз. Оның үстіне кез-келген кәсіпкерде штаттық заңгер ұстауға және қорғаушының қызмет көрсетуін төлеуге мүмкіншілігі бар. Сыбайлас-жемқорлық кінәсі тағылған шенеулік қарсы іс-әрекет жасауы мүмкін, сондықтан өз заңдылығын мойындату үшін заң жағынан нық болған дұрыс.

Сонымен қатар, салық басқармасының ғимаратында, есептілік қабылдайтын Орталықта қызметкерлерге бақылау жасау үшін бейне жазбалар түсірілетін камералар және ұсыныстар мен шағымдарға арналған кітапшалар мен жәшіктер орналастырылған.

Сыбайлас жемқорлық – мемлекеттік құрылымдардың экономика аясында қылмысты құрылымдармен біте қайнасуы, сондай-ақ мемлекеттегі лауазымды адамдардың, қоғамдық және саяси қайраткерлердің сатылғыштығы, парақорлығы. Өзінің қызметтік мәртебесі мен өкілеттіктерін жеке, топтық және өзге де бейқызметтік мүдделер үшін пайдалану жолымен жеке игіліктерді алу әрекетінен көрініс табады. ҚР Қылмыстық кодексінің өкілеттіктерді теріс пайдалану (228-бап), коммерциялық сатып алу (231-бап), қызмет өкілеттігін теріс пайдалану (307-бап), билікті немесе қызметтік өкілеттікті асыра пайдалану (308-бап), пара алу (311-бап), қылмыстық жалғандық жасау (314-бап) туралы лауазымдық қылмыс нормалары ең алдымен сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес нормалары болып табылады. Қазақстанда сондай-ақ сыбайлас жемқорлық үшін қылмыстық, тәртіптік, әкімшілік жауапкершілікті реттейтін арнайы нормативтік-құқықтық актілер де қабылданды. Оларға “Мемлекеттік қызмет туралы” (1995) және “Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы” (1998) ҚР заңдары жатады. Сонымен қатар осы саладағы ынтымақтастық туралы халықаралық актілер де бар.

1998 жылғы 2 шілдеде «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасының Заңы қабылданды да, лексикалық қорымызға «сыбайлас жемқорлық» (коррупция) деген сөз тіркесі енді. Бұл қазір бұқаралық ақпарат құралдарынан түспейтін болды. «Коррупцияның» латын сөзінен шыққанын белгілі. Ол лауазым иелерінің, қоғам және саяси қайраткерлердің параға сатылғыштығы деген мағынада санамызда көптен қалыптасқан

Дайындаған ДТІЖО С.Шегенбаев

«Әйтеке би» атындағы жалпы орта мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде Сауран ауданы адами әлеуетті дамыту бөлімінің 11.04.2023-ғы № 230-01-18/1386 шығыс хаты негізінде Жастар арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру жөніндегі іс-шаралар жоспары негізінде сәуір айында атқарылған жұмыстар туралы мәлімет.

Сауран ауданы адами әлеуетті дамыту бөлімінің 11.04.2023-ғы № 230-01-18/1386 шығыс хаты негізінде «Әйтеке би» атындағы жалпы орта мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде Жастар арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру жөніндегі іс-шаралар жоспары негізінде мектепте заңсыз алымдарға тыйым салу туралы бұйрық шығарылып, мектептің Facebook парақшасында жарияланды. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет қалыптастыру мақсатында мектепте «Адал Ұрпақ» клубы құрылған. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы «Адал ұрпақ» ақпараттық стенді жаңартылып қажетті материалдармен толықтырылды. «Adal uiraq» ерікті клубының жұмысын жандандыру мақсатында іс-шаралар жоспары бекітіліп, сол іс-шаралар негізінде жұмыс жүргізілуде.

Мұғалімдермен «Сыбайлас жемқорлықты болдырмаудың алдын алу жолдары» тақырыбында жиналыс өткізілді. Педагогикалық кеңесте сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мақсатында мектеп әкімшілігі және педагогтерге кез- келген түрдегі сыйлықтар алуға, педагогтер түрлі сылтаулармен, алда келе жетқан мерекелерге қаржылай ақша жинауға қатаң тыйым салынатындығы туралы түсіндірілді.

Атқарылған жұмыстар «Әйтеке би» жалпы орта мектебінің Facebook парақшасында жариялануда.

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02Bpszbbe2GHK77yW5nrkMfZtFd1zgw2mykrr8jv6LuiRqHU3jduaECshZEv2Bq7MTI&id=100023995800518&mibextid=Nif5oz

Жоспарға сәйкес өткізілген іс-шаралар қортындыланып, атқарылған жұмыстар талқыланды.

Мектеп директоры

Қ.Рысбаев